PODPORA VÝVOZU.

Otázka podpory vývozu není ničím novým. Zabývaly se jí obchodní a živnostenské komory i Ústřední svaz průmyslníků ve svých obsáhlých pamětních spisech z roku 1935 a Poradní sbor pro otázky hospodářské ve svém jednání počátkem roku 1936 shrnul kriticky různé podněty a podal vládě určité návrhy.

V resoluci Poradního sboru klade se v první řadě důraz na nutnost zachování klidu a právní bezpečnosti, jakož i stálosti měnové a na nezvyšování výrobních nákladů. Po stránce positivní žádá se zjednodušení a sjednocení obchodně-politických kompetencí v úřadu pro zahraniční obchod nebo aspoň sloučení povolovacího a devisového řízení u ministerstva obchodu a nejužší spolupráce vedoucích úředníků obchodně-politických sekcí ministerstev zahraničních věcí, obchodu a zemědělství, příp. i financí; po stránce obchodně-politické žádal Poradní sbor vybudování Hospodářské Malé dohody, řešení obchodně-politického poměru k ostatním středoevropským a balkánským státům a podporování intensivnějších obchodních styků se vzdálenými trhy; definitivní revise celního tarifu je ovšem úkolem vzdálenějším. Pro vlastní podporu vývozu — s odmítnutím všech měnových pokusů, jakož i otevřených vývozních prémií — bylo žádáno zjednodušení a urychlení administrativního řízení v oboru celním a obchodně-politickém, úlevy v zušlechťovacím řízení a obdobné zajištění podmínek, umožňujících soutěž při zpracování domácího (kartelového i monopolního) materiálu pro vývoz, dále úprava a refundace obchodových daní takovým způsobem, aby vývozce měl určitý nárok, s nímž by mohl předem kalkulovati, úlevy v železničních tarifech jak pro hotové výrobky, tak i pro surovinu, polotovary a jiný materiál výrobní, daňové úlevy pro větší zaměstnanost vývozní, podpora dohod ve vývozní výrobě průmyslové, vybudování vlastního finančního spojení s důležitými, zejména zámořskými trhy, další vybudování Exportního ústavu a rozšíření sítě zastupitelských úřadů v cizině.

Z tohoto obsáhlého programu, který byl předložen již v březnu t. r. vládě, nebylo dosud uskutečněno téměř ničeho, neboť výnosy ministerstva financí z 11. května 1936 nelze považovati za uspokojivé řešení refundace daně z obratu, ježto se spokojuje vlastně jen kodifikací a zjednodušením dosavadních nevyhovujících předpisů.

Dnešní nesnadná situace na trhu devis nutí konečně zabývati se vážně otázkou podpory vývozu a ministerský předseda dr. Hodža ohlásil řešení této otázky mezi předními úkoly vlády. Ovšem první opatření, jež se stalo na tomto poli vyhláškou ministerstva financí ze dne 1. září t. r., je opatřením jen negativním. Vyhláškou touto

bylo rozšířeno devisové řízení mimo na důležité produkty, zejména na suroviny a polotovary textilní, kůže a kožišiny a kaučuk, vedle některých důležitých produktů jiných.

Národní banka hledá tímto způsobem odpomoc v devisové nouzi; důsledky tohoto opatření však vzbudily přirozeně vážné obavy. Zdá se, že Národní banka vychází z příliš úzkého hlediska devisové a měnové politiky, třebaže své rozhodnutí odůvodňuje celkovou hospodářskou situací. Toto úzké hledisko pro obchodní politiku ovšem nestačí. Obavy byly částečně uklidněny prohlášením ministerského předsedy Hodži o chystané positivní podpoře vývozu, z něhož bylo jasno, že nejde jen o omezování dovozu, nýbrž že vládě jde především o podporu vývozu, tedy o kladnou stránku problému.

Účelem opatření Národní banky je lepší využití dovozu pro vývoz, ať již přeorientováním dovozu a vývozu nebo určitým zatížením dovozu ve prospěch vývozu. To ovšem má význam jen tam, kde se surovina a polotovar dováží, jako u textilu a koží, nikoli však v oborech, kde se surovina nedováží, jako u skla a porculánu, jež rovněž volají po podpoře vývozu. Tam, kde dovážíme surovinu z ciziny a kde tedy je určitá regulace dovozu možná, vytýká se s hlediska devisového, že suroviny a polotovary dovážíme převahou ze zemí hodnotných devis, a výrobky z nich vyvážíme do zemí clearingových; vedle toho dovoz surovin obvykle se děje proti hotovému placení, kdežto vývoz jde často jen na úvěr. Proto se projevuje úsilí o přeorientování dovozu i vývozu pod nátlakem devisového řízení pro suroviny. V úsilí tomto, třeba na první pohled pochopitelném, nutno ovšem postupovati s krajní opatrností, neboť jednak v dovozu nelze jednotlivé provenience beze všeho jednu za druhou zaměniti, ježto rozhoduje zde také otázka jakosti, vhodnosti pro určité výrobky a konečně i ceny, jednak nelze také ve vývozu vzdávati se starých vývozních spojení do clearingových zemí a chtít je nahraditi novými spojeními do vzdálených trhů volných devis; i když zde určitá tendence k vzestupu vývozu do zemí volných devis přirozeně je, jak to statistika prokazuje, přece jen tento vývoj může pokračovati jen pomalu a postupně. Také problém využití organisace průmyslu pro podporu vývozu případným zatížením dovozu není snadný, jeho řešení je v každém oboru jiné a naráží v některých oborech na značné překážky.

Konečným výsledkem při všem uznání nejlepšího úmyslu Národní banky, má-li toto opatření míti smysl, je přece jen snaha omeziti určitým způsobem dovoz jak kontingenty, tak i časovým rozdělením, a to právě když oživení domácího trhu i vývozu způsobuje větší potřebu surovin. I když odečteme od rostoucího dovozu surovin nákupy, jež snad jsou motivovány snahou zvětšiti zásoby surovin více, než by žádala bezprostřední potřeba, a při nichž určitou roli hraje měnová nedůvěra, zbytečně buzená nerozvážnými diskusemi v části tisku, tedy přece jen nutno říci, že opatření Národní banky jde proti proudu vzestupného vývoje a při přísném provádění by musilo vést logicky k omezení vývozu i k omezení domácího odbytu. Záleží ovšem právě na provádění.

Zatím nové opatření způsobilo mnoho zmatku. Nejde jen o možnosti obchodně-politických sporů a o dodržování obchodně-politických závazků, nýbrž, jak z celé řady konkretních případů jest viděti, o ztěžování dovozu a zhoršování platebních podmínek. V některých případech cizí vývozci přímo již odpírají prodeje surovin nebo aspoň prodeje za dosavadních podmínek; vyskytly se dokonce případy, že jedno úřední místo (Exportní ústav) doporučuje našemu podnikateli přímý dovoz surovin, načež druhé úřední místo, totiž Národní banka, nepovolí devisy pro tento dovoz, kdežto dovoz nepřímý přes Německo je dosavadním způsobem možný bez obtíží.

Národní banka přirozeně ukazuje na vývoj zásob devisových a ptá se plným právem, odkud vzít úhradu na rostoucí dovozy ze zemí volných devis. Částečnou odpomoc našla Národní banka sama v převodu části zlaté reservy na devisy. Jde-li opravdu jen o přechodnou nouzovou mimořádnou situaci, je otázkou, nebylo-li by lépe vzíti ze zlaté zásoby větší částku a tak odpomoci dnešní situaci bez přílišného omezování dovozu; konec konců je i pro event. vážné případy asi stejnou výhodou, máme-li v zemi dostatečné zásoby zlata nebo nejdůležitějších průmyslových surovin. Při tom pro mimořádnou zvláštní potřebu, jako je na př. zvýšení brannosti státu, není snad vyloučeno použití zahraniční půjčky. Konec konců jediným možným a positivním opatřením může v dnešní situaci býti jen úsilovná podpora vývozu, o kterou jsme se mohli již dávno starati.

Pokud jde o jednotlivé metody podpory vývozu, zmíním se jen mimochodem o měnových opatřeních, které, dík některým novinám, dostaly se opět do popředí diskuse. Vláda i Národní banka tato opatření odmítají, stejně jako opatření, jež nepřímo směřují k témuž cíli, jako jsou částečné uvolnění devis neb zavedení zvláštních dovozních listů, nebo exportních certifikátů a pod., což vše by vedlo fakticky k vytvoření dvojího kursu.

Odmítá-li tudíž vláda měnová opatření, musí hledati prostředky pro positivní podporu vývozu ve směru starých návrhů obchodních a živnostenských komor, Ústředního svazu průmyslníků a Poradního sboru pro otázky hospodářské. Jsou to v prvé řadě, pokud nemáme na mysli pouhé administrativní úlevy v celním a daňovém řízení, r e f u n d a c e o b c h o d o v ý c h d a n í, kterýžto spravedlivý požadavek byl již opětovně jasně formulován. Refundaci nutno upraviti tak, aby dávala vývozci určitý nárok, s kterým by mohl předem počítati a jenž by byl také rychle realisován. Při refundaci lze vzíti zřetel na jednotlivé, zvlášť krisí postižené obory a také na možnosti vývozní do různých zemí. Ministerstvo financí ovšem musí si být vědomo toho, že dosavadní úprava nestačí a že se musí smířit s určitým úbytkem těchto daňových příjmů.

Jiným prostředkem podpory vývozu by mohlo být provedení organisace jednotlivých oborů průmyslových za účelem tvoření společných fondů pro vývozní účely zatížením dovozu surovin a polotovarů nebo z jiných společných prostředků, jakož i za účelem dohody o vývozních cenách. Zatížení dovozu bylo by možno provést zvláštní exportní dávkou, kterou by si vybírala organisace sama, nebo zvláštním dovozním poplatkem, po případě zvýšením daně

z obratu při dovozu, jichž výnos by byl dán organisaci pod určitou kontrolou k disposici.

Ve prospěch vývozu lze zatěžovati ovšem nejen suroviny a polotovary určitého průmyslu, nýbrž i některé jiné dovozy, které by snesly určitou dovozní dávku. Něco podobného děje se již nyní, ovšem více méně kasuisticky při kompensacích, jež v některých zemích dosti dobře se přizpůsobují daným možnostem a jsou jistě pružnějším instrumentem než clearing.

Konečně bylo již také navrhováno, aby pro podporu vývozu se použilo prostředků pro produktivní péči o nezaměstnané tam, kde vývoz má za následek větší zaměstnanost.

Při všech těchto možnostech nutno uvažovati také o tom, má-li se podporovati vývoz určitého oboru, po případě do určité země vůbec, aneb jen tak zvaný dodatečný vývoz, který teprve podporou by byl umožněn, po případě vyvolán; rozlišování toto, jež se zdá býti jednoduché, je v praksi ovšem velmi obtížné.

Podle dosavadních zpráv zabývá se vláda tímto problémem v celé šíři, při čemž v popředí stojí ovšem refundace daní obchodových.

Po stránce formální bude nutno vyřešiti, kdo o podporách vývozu má rozhodovati a kdo celou tuto akci má prováděti. Zde přicházíme opět k staré bolesti, roztříštěnosti obchodně-politických agend.

Obchodní politikou zabývá se vedle ministerstva zahraničních věcí ministerstvo obchodu, ministerstvo zemědělství, ministerstvo financí, z části také ministerstvo veřejných prací, a každé jednání o obchodní smlouvu znovu ukazuje, jak bývá někdy nesnadné docíliti dohody mezi těmito různými resorty. Kontrolu dovozu obstarává ministerstvo obchodu, jež ji převzalo po starém Úřadu pro zahraniční obchod, devisová komise, Čsl. obilní společnost, živočišný syndikát, dřevařský syndikát, nehledě ani na některé speciální úseky, podléhající kontrole ministerstev národní obrany, zdravotnictví atp. Hlavní závadou ovšem je roztříštění celé kontroly v prvé řadě na ministerstvo obchodu s povolovacím řízením a na devisovou komisi, která před časem byla zřízena u ministerstva financí vlastně zbytečně, jak dnes se vidí, ve snaze ulomiti hrot obchodně-politickým výtkám pro rozšíření kontroly dovozu, zakryté tímto způsobem zdánlivě důvody jen měnovými, kterýžto závoj přirozeně byl velmi brzy prohlédnut.

Dnes opět se hledá odpomoc tomuto zlu. Dr. Engliš navrhuje zřízení úřadu pro zahraniční obchod, obchodní a živnostenské komory a Poradní sbor navrhovaly, pokud není možno zříditi ministerstvo národního hospodářství, pro přechodnou dobu zřízení úřadu pro zahraniční obchod, a pokud by to nebylo možné, aspoň soustředění kontroly dovozu v ministerstvu obchodu. Vedle toho navrhoval Poradní sbor i Ústřední svaz průmyslníků zmíněné již ustavení kolegia přednostů obchodně-politických sekcí zúčastněných ministerstev. Úřad pro zahraniční obchod, měl-li by mít smysl, musil by sloučiti řízení povolovací i devisové se zachováním nezbytných poradních orgánů, dále rozhodování o všech otázkách obchodně-politických s vyloučením ovšem celně-technické agendy ministerstva financí a vedení obchodně-politických jednání s cizinou, příslušejícího i nadále minister-

stvu zahraničních věcí, a konečně soustředění celé podpory vývozu s přičleněním Exportního ústavu, jehož organisace by mohla být při tom zjednodušena. Úřad pro zahraniční obchod musil by být ovšem rovnocenným ministerstvem s výlučnou kompetencí, jež by samo definitivně rozhodovalo a nebylo vázáno na pouhé dohodování se s ostatními resorty. Dnes se zdá, že zřízení takového úřadu, jehož příklad jsme měli již ve starém Úřadu pro zahraniční obchod z roku 1920, kdy politicky byla ovšem situace daleko jednodušší, naráží na pochopitelný odpor jednotlivých resortů a je také komplikováno politicky, takže není velikých nadějí na jeho prosazení. Pouhé kolegium sekčních šéfů, navrhované Ústředním svazem průmyslníků, není s to překonati dnešní kompetenční nesnáze, poněvadž žádný z těchto úředníků nemůže ani ve společném kolegiu jít proti votu svého vlastního ministra, takže nedojde-li předem k dohodě, nedovedlo by ani kolegium rozpory odkliditi a musila by stejně jako dnes rozhodovati vláda.

Nedojde-li k radikálnějšímu řešení soustředěním obchodně-politických kompetencí, nutno jako minimum žádati konečné sloučení povolovacího a devisového řízení, a to buď v ministerstvu obchodu, kam kompetenčně zahraniční obchod nesporně náleží, neb aspoň v neutrální komisi, jež by nastoupila místo dnešní komise devisové a v níž by byla zastoupena všechna zúčastněná ministerstva i ústřední hospodářské korporace. Pro ostatní obchodně-politickou agendu nezbude asi nic než nechati až na další dnešní stav, kde ministerstvo obchodu i ministerstvo zemědělství vedou meritorně obchodní politiku svých úseků, a ministerstvo zahraničních věcí usiluje při obchodně-politických jednáních o určitou koordinaci.

Dnes jsou tyto kompetenční otázky celkem v druhé řadě a nutno doufati, že dojde aspoň k sloučení a zjednodušení povolovacího a devisového řízení. Hlavní starostí vlády je positivní podpora vývozu, kteroužto otázkou se zabývala podle prohlášení ministerského předsedy zvláštní užší komise zúčastněných ministerstev a Národní banky za předsednictví ministra financí; výsledky jejích porad byly předneseny vládě, jež má o nich rozhodnouti tak, aby — jak ministerský předseda slíbil — již od 1. října došlo k provádění podpory vývozu, pro niž bude zřízena zvláštní širší komise, která má o provádění jednati ještě s jednotlivými průmysly. Zvláštní důraz se klade na refundaci obchodových daní, proto také příště má celá agenda patrně zůstati v ministerstvu financí.

O provádění není ještě ničeho bližšího známo, mimo to, že se má jednati s jednotlivými průmysly o tom, kdo má prováděti podporu, při čemž patrně se pomýšlí na to, aby rozdělování refundací bylo za určité kontroly svěřeno v některých oborech přímo průmyslu. Ministerstvo financí a zejména ministr financí mají jistě plné pochopení pro tuto otázku. Po dosavadních zkušenostech je jen určitá obava, aby ministerstvo financí nelpělo příliš na dosavadní soustavě refundací, jejíž nedostatečnost je zřejmá.

Vedle refundací jedná se také ještě o některé administrativní a jiné úlevy, o vývozní tarify železniční, o zjednodušení zušlechťovacího řízení, zajištění vyhovujících cen tuzemského materiálu k vývozním účelům atd. Celkem se připravuje vše tajně, stejně jako opatření

Národní banky bylo vyhlášeno bez jakéhokoli předchozího spojení s hospodářskými kruhy. Zdá se to být teď obvyklou metodou při přípravě důležitých a dalekosáhlých hospodářských opatření, ale je pochybné, odpovídá-li to metodám demokracie, kterou nutno přece uplatňovati nejen v politice, nýbrž i v hospodářství.

Ke konci bych ještě řekl, že při všech těchto opatřeních pro podporu vývozu nesmíme ztrácetí s očí konečný cíl, kterým by mělo být přece jen postupné uvolňování našeho obchodu, pokud to ovšem poměr k jednotlivým státům připouští. Dosavadní vývoj ukázal — v cizině i u nás — zcela jasně, že každé omezení zahraničního obchodu vede nezbytně k dalším omezením a k stálému stupňování vázanosti, která je v přímém rozporu s našimi vlastními hospodářskými zájmy. Bylo by paradoxem a vážnou chybou, kdyby správný cíl stupňování našeho vývozu byl sledován prostředky, které vedou k dalšímu omezování zahraničního obchodu, a to právě v době, kdy světové hospodářství i světový obchod je přece jen přes všecky obtíže a překážky ve vzestupu.

Zdeněk Fafl.

HOSPODÁŘSTVÍ ČESKOSLOVENSKÝCH DRAH.

Používáme příležitosti nedávno vyšlé „Výroční zprávy podniku ČSD za rok 1935", abychom porovnáním některých dat osvětlili blíže význam této velmi hodnotné publikace pro poznání stavu hospodářství železničního a částečně i hospodářství všeho, neboť data o železniční dopravě jsou poučným jeho obrazem.

I. Množství dopravy.

Hospodářské výsledky ČSD. jsou přirozeně spjaty s množstvím dopravy. Z dat, jež níže uvádíme, bude patrno, že dřívější pokles dopravy již v r. 1934 ustal a že vzrůst dopravy přešel i na celý rok 1935 a i rok letošní a má tedy ráz trvalý.

Pokud jde o dopravu osob, bylo dopraveno (v milionech):

1935	1934	1933	1932	1931	1930	1929	1926
201.10	201.25	194.82	215.17	236.53	264.76	270.99	258.88

Pokles v tomto oboru dopravy dosáhl kritického minima v r. 1933; v roce 1934 a 1935 zůstává doprava téměř na stejné výši, ač zlepšení co do finančních výsledků nastalo až v r. 1935.

Rozebéřeme-li data u dopravy osob podle kategorie vlakové, přibylo ve vlacích osobních cestujících o více než ½ mil. osob (+0·79%). Naproti tomu ubylo cestujících rychlíkem o 1·60 mil. osob, t. j. o 24%. Je to následek zavedení vlaků spěšných, jež nebylo opatřením špatným, nýbrž naopak se jím vyhovělo potřebě zvýšené rychlosti při poměrně malém zvýšení cen.

Podle vozových tříd je přírůstek cestujících ve tř. III. o více než 300.000; naproti tomu v ubývá v II. tř. skoro ½ milionů a v I. tř. jen 4.600 cestujících (t. j. však plných 26%). Ospravedlňuje to zrušení I. třídy vůbec —

DOSLOV K ČLÁNKU O PODPOŘE VÝVOZU.

Musím se přiznat ke své neprozíravosti, s jakou jsem ve svém článku o podpoře vývozu v posledním čísle „Obzoru národohospodářského" tvrdil, že vláda odmítá měnové zásahy. Než byl článek vytištěn, byla provedena zákonem z 9. října č. 262 devaluace.*) Chybil jsem snad, že jsem příliš věřil oficielním prohlášením vládních míst, ač jsem mohl být poučen devaluací z r. 1934, která také byla provedena po pevných projevech vlády, že na měnu se sahati nebude. Po devaluaci 1934 ovšem se tvrdilo, že tím je pro nás věc vyřízena, ježto jsme polovici rozpětí mezi hodnotou Kč v tuzemsku a v cizině snížili deflací a polovici devaluací, a tak utvořili novou, pevnou a stabilní základnu pro náš další hospodářský vývoj. Přes to došlo nyní k devaluaci nové a po ní se opakuje totéž staré tvrzení o nové základně finanční a hospodářské politiky. Dnes ovšem je situace úplně jiná než v r. 1934; dnes nejde o isolovanou devaluaci, nýbrž o připojení se k měnové politice řady států zlatého bloku.

Nevím, uvědomujeme-li si dobře, že jsme se dnes dostali zhruba s Kč tam, kde jsme byli před Rašínovou deflací r. 1922, a je otázkou, dnes ovšem celkem teoretickou, byly-li nutny a k čemu byly všechny ty těžké oběti deflační krise, jichž stíny se táhnou až do dneška.

Vývoj ukáže, do jaké míry jsme si ulehčili novou devaluací další vzestupný vývoj; dnes jsme teprve v přechodu, kdy škody na jedné straně se vyrovnávají prospěchem na druhé a nemůžeme ještě odhadnout konečnou bilanci. Mnoho závisí na dalším mezinárodním vývoji, dojde-li opravdu přes skepsi, provázející anglicko-americké projevy, k vážnému pokusu aspoň o relativní stabilisaci měn a o uvolnění obchodu, a stejně mnoho závisí na vývoji u nás, dovedeme-li z devaluace vyvodit důsledky, výhod devaluace plně využíti a nenechat je příliš rychle vyprchat. Vývoj bude asi různý v různých hospodářských oborech, podle toho, zda víc nebo méně závisí na světovém trhu, a různý také v poměru k jednotlivým zemím, podle toho, jde-li o země volného obchodu, země provedší devaluaci a země clearingové.

Bylo by velkou chybou, kdybychom podobně jako v r. 1934 nevyvodili z devaluace všechny logické důsledky, pokud to mezinárodní obchodně-politická situace připouští; již před devaluací 1934 dr. Engliš správně hlásal nutnost uvolnění zahraničního obchodu, jenž bohužel byl po devaluaci postupně spíš ještě více svázán.

Druhou chybou by bylo chtít vnitřní vývoj hospodářský, zejména po stránce cenové, víc vázat, než vyžaduje zamezení výstřelků, nebo dokonce stavět se proti každému vzestupnému vývoji cen. Nutno si uvědomit, že druhou devaluaci děláme v době světového hospodářského oživení, provázeného vzestupem cen, stejně jako krise byla provázena prudkým klesáním cen. Chceme-li opravdu hospodářské oživení a východ z krise, musíme nejen se smířit, ale přímo vítat jako dobré znamení vzestup cen, nevyhnutelný zejména v oborech, kde dovozem závisíme na stoupajícím světovém trhu; můžeme držet stabilní, již zhodnocené ceny zemědělské, můžeme se vší přísností bránit výstřelkům a hlídat, aby náš vývoj nepředháněl vývoj světový, ale každému vzestupu cen rozumně bránit nemůžeme, stejně jako se neubráníme každému vzestupu mezd a platů.

Třetí velkou chybou by bylo, kdybychom snad považovali otázku podpory vývozu za vyřízenou devaluací, jak už ku podivu i „Právo lidu" naznačilo. Devaluace,

*) Píšu důsledně devaluace; je nepochopitelné, proč u nás téměř všichni, od předních teoretiků až k denním zprávám novinářským, důsledně píší podle německého vzoru devalvace, ač devaluace je notoricky slovo románského původu, jež Francouzi píší dévaluation, Angličané devaluation atd.

jak správně s vládní strany bylo prohlášeno, nám dává novou základnu pro další hospodářský vývoj, ale nic než tuto základnu, a bylo by těžkým hříchem, kdybychom nyní stejně jako víceméně po devaluaci první složili ruce v klín. Naopak, na této nové základně, nechceme-li zůstat pozadu za jinými státy, musíme se se vším úsilím a ihned starati o rychlou aktivní podporu vývozu ne přímými exportními prémiemi, jež jsme zavrhovali i před devaluací, ale všemi jinými vhodnými prostředky. Opakuji stručně ze svých návrhů:

Musíme postupně uvolniti zahraniční obchod, zlikvidovati devisové řízení, resp. sloučiti je s povolovacím, soustřediti obchodně politické kompetence, korigovati (i když to bude někde bolet), kde to bude třeba, celní tarif (jehož revise bohužel zůstává stále zbožným přáním), jednati s cizími státy, zejména s těmi, jež devaluovaly, o vzájemné uvolnění dovozu a podle potřeby o celní slevy, pokračovati v aktivní smluvní politice jak v nejbližším sousedství, zejména ve střední Evropě, tak i ve vzdálených trzích, zúčastniti se činně, třebas i bez zbytečných ilusí, tedy kriticky, všech pokusů o mezinárodní dohodu měnovou a politickou a pečovati o podporu vývozu, zejména rychlou a pružnou refundací všech obchodových daní, zatěžujících zbytečně a neomluvitelně náš vývoz proti soutěži jiných států, a všemi vhodnými administrativními úlevami a opatřeními, jak je bez velkého úspěchu navrhovaly už před drahnou dobou obchodní a živnostenské komory, průmyslové organisace a Poradní sbor pro otázky hospodářské. To vše nejsou snad sobecké požadavky průmyslu a obchodu, nýbrž prostě příkazy rozumné hospodářské politiky.

Zdeněk Fafl.

REFORMA FINANČNÍ SPRÁVY.

Problém reformy finanční správy je již delší dobu předmětem zájmu veřejnosti, a zájem ten se stále stupňuje, jak lze seznati z množících se projevů veřejných činitelů a jak ukázalo i projednávání novely k zákonu o přímých daních v parlamentě. Tato okolnost je ovšem potěšitelná, neboť zájem veřejnosti je v demokratickém státě zajisté nejmocnější podporou a vodítkem veřejné správy při řešení jejích problémů, neboť je činitelem, který ovlivňuje neb i vynucuje její legislativní iniciativu. Doufejme, že zájem veřejnosti potrvá potud, že usnadní provedení reformního programu, kterého jest již nejvíce třeba, neboť vidíme, že dosud bylo vykonáno velmi málo. Vždyť nebyl ani autoritativně stanoven plán reformy, který je nutným předpokladem jakékoliv akce. To bylo uznáno již ostatně ve starém Rakousku a je nutno přiznati, že nejsme v otázce reformy finanční správy ani tam, kde bylo již před válkou ono. Mělo totiž na svou dobu znamenitý plán reformy ve známém elaborátu prof. dr. Redlicha, vypracovaném na podkladě ankety parlamentní komise pro reformu správy. Jediné popřevratové větší reformy finanční administrativy u nás, totiž odloučení úřadů přímých daní od správy politické, reorganisace finanční stráže, omezení počtu berních úřadů a placení daní šekovým řízením, byly provedeny ještě na podkladě tohoto plánu. Nyní nelze se ovšem naň již odvolávati, ježto pozbyl svého významu změnou státoprávních i hospodářských poměrů.

Nelze tvrditi, že by vina, že s reformou nebylo dosud započato, ležela na finanční správě, neboť tato byla v prvých letech republiky zatížena likvidací válečného hospodářství a budováním hospodářství nového státu. Tyto úkoly byly důležitější nežli řešení problémů ryze administrativních. Finanční správa ztratila ovšem několik let před příchodem nynější krise, kdy hospodářské po-